بیرەوەریەکانی فەقێیەکی گوومڕا...31.. شەماڵ بارەوانی

بەشی سی و یەک/

فەقێیەکی چاوچنۆک..!

کاتێک فەقێ بووم و لە حوجرە و خوێندنی ئیسلامی دەمخوێند، هەموو ساڵێک، کاتێک کە مانگی ڕەمەزان دەهات، من و هاوڕێ فەقێکانم بەسەر دێیەکان دا دابەش دەبووین.
لە یەکەم ڕۆژی مانگی ڕەمەزانەوە، تا یەکەم ڕۆژی جەژن لەوێ دەماینەوە و نوێژی تەراویحمان بە ئەنجام دەدان و وتاری عەسرانەی ڕەمەزانمان بۆ دەدان، جا جاری وابوو هەندێک لە فەقێیاکان هەرلەناو شاری هەولێر لە یەکێک لە مزگەوتەکان ئەو مەڵایەتیەی ڕەمەزانەمان دەکرد.
ئینجا ئەو خەڵکەی دێ، یان شار، لە بەرامبەردا زەکات و سەرفیترە و خێر و خێراتیان پێدەداین.
بەینی خۆشمان بیت، هەرکاتێک مەڵایەک پێی بگووتباین وەرن بڕۆن بۆ فلان دێیە، هەندێک لە فەقێیەکان، یەکسەر بیرمان بۆ گیرفان و پاره دەڕۆیشت و خێرا و بەر لەهەر شتێک دەمان پرسی: چەورە، یان، نا؟ چەند ماڵن؟ خەڵکەکە سەخی و دەستکراوەن، یان قرچۆک و چاوچنۆکن؟

ئەوەش بەینی خۆمان بیت، منیش لە کاتی فەقێیاتیم، بە فەقێیەکی تەزۆک قرچۆک و چاوچنۆک ناسراو بووم. فەقێکان وایان پێ دەگووتم، هەرچەند ئەوەم زۆر پێ ناخۆش بوو کە وایان پێ دەگووتم. چونکو من هەرگیز خۆم وا نەدەبینی و دانم بەوە دانەدەنا.
هاوڕێ فەقێکانم زۆرجار پێیان دەگووتم: تۆ قەناعەتت نییە، قەناعەت!
ئە کاکە فەقێیەکی برادەرم هەبوو، ساڵێکی لە مەڵایەتی ڕەمەزانە، زیاد لە دەفتەرێک دۆلاری وەرگرت، لەناو شاری هەولێر و بە زمانە عەشایەری و بازاڕییەکەی دەیووت:□□ک ڕۆیشت ژنەکی بەو زیاتر لەو دەفتەرە دۆلارە ئازیزە هێنا.
منیش لە دێیەکی لای دەڤەری خۆشناوەتی و شەقڵاوەی، دێیەکی لە خۆم چاوچنۆک و قرچۆک تر، سەت دارت لێ بدابان دینارێکیان لێ بەرنەدەبوویە و مەلاکان لە پانزەی ڕەمەزان و ئەو ناوە باسی سەرفیترە و زەکات و شتیان دەکرد،

کاکە بە خوای من هەر لە یەکەم ڕۆژی ڕەمەزانێوە دەستم پێدەکرد و مێشکی ئەو خەڵکەم کاسدەکرد هێندەی باسی فەزلی دەستکراوەیی و خێرکردن و زەکات دان بکەم.

ئینجا نەک هەر ئەو هەموو ئایەت و فەرموودانەی کە لە ئیسلامدا هەن و هانی دەستکراوەیی و خێرکردن و زەکات و شت دەدەن ڕیزم دەکردن، دەهاتم هەرچی ڕیوایەتی زەعیف و هەڵبەستراو درۆش هەبوو دەمهێناوە و لەسەر مینبەر و لە وتاری جومعە و عەسرانی ڕەمەزانێ دەمگووتنەوە و دەمگووت: ئەو خەڵکە بەستەزمان و عەرەبی نەزان و شەرع نەزانە توزانن ڕیوایەت و حەدیسی سەحیح و مەزوع و حەسەن و مەقتوع و مەرفوع و فلان لیغەیریهی و فیسار لیزاتیهی چییە و کامە قەڵە و کامەی لاواز و کامەیشی درۆیە.

جوان جوان هەموویم دەهێنان و هێندەی تر شەکر و ترش و خوێم پێدادەکردن و بۆم دەگووتن و دەمگووت: دەی مادام لۆ کاری خێرێ و هاندان لۆ چاکەکردنێ و فەزائیلی ئەعمالێیە، درووستە و بە دڵی خۆم ملی شەرعم لۆ خۆم خواردەکردەوە.

ئینجا تۆ لەوە بگەڕێ کە کێ توزانێت مەسەلە چییە و وەڵاهی قسەی بە عەربی بکە و بڵێ:وە فی ڕیوایەتین فی کیتابو”ئەلتەرەب وەلئەغانی لی جەمالول دین ئەلکەسنەزانی” ئەننە ڕەسوڵە الله(سەلەلاهۆ عەلەیهی وەسەلەم) : ڕەئا ڕەجولەن، فەوقەلشەجەرەتی یەئکولو ئەلتوفاحەتی،

هەمووی وادەیزانی ئایەت و حەدیسه هاها

لەو دێییە تۆ گەر بشتگووتبایه: خوا و پەیامبەر لە خەون نامەکەی ئیبنولسیرین و فلان کیتابەی فرۆیدی وا دەڵێن، کەسیان نەیدەزانی مەسەلە چییە و تەقەی سەریان دەهات !

هەرهێندە بەسە ناوی خوا و پەیامبەرت بۆ زیادکردبا و تەواو، ئیتر هەمووی سەڵاوەت و سوبحانەاللەیان بۆ دەکرد و بێ لام و جیم وەریان دەگرت.

ئێ چاوەکەم من ئەو هەمووەم کرد و لەگەڵ ئەوەشدا هەزار دووعا و شەو نوێژ و شتم دەکرد، هەتاکو حەفسەد هەزار دیناری حیزم وەردەگرت.

فەقێی هاوڕێشم دەفتەرێک زیاتر و ئینجا پێشی دەگووتم تۆ قەناعەتت نییە براکەم قەناعەت.

ئێ کو قەناعەتم هەبێت و ئیمان لەکەلەم بمێنێت و دەهری نەبم؟

لە کاتێکدا تۆ سەرووی دەفتەرێک وەربگریت و میش کەمتری له ملی□ نێک؟

ئینجا با سەرتان نەیەشێنم و درێژەی پێ نەدەم و با بێینەوە سەر بەسەرهاتێکی تری ژیانی فەقێیاتیم لەو دێیە.
هەبەت، بە پێی فیقه و شەرعی ئیسلامی هەر کەسێکی ساخ و سەلامەت بێت، لە هەموو مانگی ڕەمەزانێ هەموو ساڵێک دەبێت پێ پارەیەک، یان بڕێکی دیاریکراو لە یەکێک لەو جۆرە دانەوێڵانەی کە مەزهەبەکانی ئیسلام و بە تایبەتی شافیعی دیاریکردووە بدات بە هەژارەکان، ئەوەی پێی دەڵێن سەرفیترە.
جا ئەو سەرفیترەیە، یان سەر قەبڵاندن و سەرچاکردن، بە کەسێک پارەی بدابوایە، لێژنەی فەتوا لە یەکێتی زانایان لەو ساڵەی من تێدا مەلای ڕەمەزانێ بووم لەو دێیەی مەنتیقەی خۆشناوان و نزیک پیرە چیای سەفینە، بڕەکەی بە هەر کەسێک لە تەواوی مانگەکە(٣٠٠٠) هەزار دینار بوو.

بە کەسێکیش کە چووە ناو تەمەنەوە و نەتوانێت بە ڕۆژوو بێت، ئەوا دەبێت بە هەر ڕۆژێك (٣)هەزار فیدیە بدات و لە مانگێکدا و هەرسی ڕۆژەکەی ڕەمەزان دەکات بە (٩٠)هەزار. جا لە فەقێیاتی لەو دێیەی نزیک شەقڵاوەی، کە مەلای ڕەمەزانێ بووم، هەر ڕۆژێ دەچوومە ماڵێکی لە نانخواردنە.
ڕۆژێك ڕۆشتمە ماڵێکی، دایە حاجیەک و مامە حاجیەکی زۆر بە تەمەنیان هەبوو، هەندە بە ساڵداچووبوون لە پیریان بە گاگۆلکێ دەڕۆیشتن، لە دڵی خۆمدا گووتم: لەدە مەلا، وەڵا لێتی گرت، لە وەناکەی، ئۆخەی ئەوجارە بە دڵی خۆت دەبێت، دوو نەفەر دەکاتە(١٨٠)هەزار دینار و نەمردم و لە کۆتاییدا فیدیەیەکی چەوری سەت و هەشتا هەزاری ئەو دووەم مسۆگەرکرد.
ئینجا لە خۆشیان وەختابوو بفڕم و لەگەڵیان کەوتمە سوالفە و قسەکردنە و گووتم: با بەبن گوێیانیان دا بچرپێنم، نەوەک لەو مەسەلەی فیدیە و شت نەزانن. وەکوو ئاماژەم دا خەڵکی دێیەکە هیچ شارەزاییەکیان لە ئایین و شت نەبوو.
پیاو دەهاتن و سەبارەت بە خۆشۆردن و غوسڵدەرکردن و جوتبوون و شت لە ڕووی شەرعەوە پرسیاریان لێدەکردم، بەڵام دەردەکەوت کە تائێستا هەموویان بە هەڵەکردووە.

من چەندجار بە شێخی خەڵکەکەم دەگووت: وەڵاهی ئاینی ئیسلام هێشتا نەگەیشتووەتە ئێره و وابزانم من یەکەم کەسم هاتووم تا ئەو دێیە فەتح کەم هاهاها

کە وام دەگووت دەیاندا قاقا.

ئێ سەرتان نەیەشێنم، گووتم: داپیرە گیان، دەزانن ئەو ساڵ دنیا زۆر گەرمە، ڕۆژوو گرتن هەندەک زەحمەت بووە و بە ماندوو بوون و مەشەقەتە، بە تایبەتی بۆ ئەوانەی بە تەمەنن، وەلێ شوکور دینی ئیسلام یەک پارچە ڕەحمەتە و خوا ئاسانکاری بۆ کردوون و ئێوە خۆ ڕۆژووشتان لەسەر نییە، دەتوانن لە جیاتی ئەوە فیدیە بدەن و خودا لە قورئانی پیرۆزدا دەفەروێت(یوریدوالله بیکمولیوسرە، وەلا یوریدو بیکمولعوسرە).

کەوام گووت،

دایە حاجی چیم پێ بڵێ باشە؟

: ئەیەڕۆ کوڕم ئەوە تو چ ئەرێی؟! وەڵاهی رۆحیشم دەرچێت ئەو رۆژووە جوانانەی خۆم ناشکێنم. مامە حاجیەکەش لێی وەرگرتەوە، مامۆستا ئەوە کو درت دێ وابرێیت، ئەمە هەرگیز، ڕۆژووەکانمان ناشێکین.

کە گووتیان ڕۆژەکانمان ناشکێنین، لە شوینی خۆم سارد بوومەوە و خەنجەریان لێدابام، خوێن لە لەشم نەدەهات لە داخان.

زۆرم گووت و هەوڵم لەگەڵدان و یەک دنیا ئایەت و حەدیس و قیلە و قالم بۆ هێنانەوە، کە بە رۆژوو نەبن و لەسەریان نییە، سوودی نەبوو و دەست بەتاڵ لێی هاتمە دەر و سەت و هەشتا هەزارەکە بوو بە(٦)هەزار و مام□م بە قوڕ گیرا.